

➔ TUINTEGELS ERUIT: DWINGEN OF VERLEIDEN?

Gemeenten en waterschappen zijn hard bezig om de gevolgen van steeds vaker voorkomende hoosbuien in de stad te beperken. Burgers kunnen daarbij helpen, bijvoorbeeld door hun tuinen te onttegenen. STOWA en stichting RIONED wijdden er deze zomer een studiedag aan. Moet je burgers dwingen om hun tuinen aan te passen? Of kun je ze beter verleiden, met positieve prikkels?

Over enkele jaren zou er maar zo een regenwaterheffing kunnen zijn naast de afvalwaterheffing, aldus Herman Havekes van de Unie van Waterschappen. Zo'n heffing moet burgers en bedrijven stimuleren water af te koppelen en op eigen terrein maatregelen te nemen voor opslag en infiltratie. Daarmee dragen ze bij aan een klimaatrobustere stad. Bijkomend voordeel is dat er op die manier minder schoon regenwater naar de zuiveringsinstallaties gaat, waarmee op termijn kosten kunnen worden bespaard. Havekes: 'Bij de Unie van Waterschappen zijn we aan het onderzoeken of het huidige belastingstelsel van waterschappen houdbaar is en waar verbeteringen nodig zijn. We zien graag dat gemeenten de mogelijkheden voor afkoppelen van regenwater zoveel mogelijk benutten.'

Duitsland heeft al enkele jaren een aparte afvalwater- en regenwaterheffing. Het werkt in Duitsland volgens Havekes behoorlijk goed. 'Zo'n nieuw heffingstelsel moet

wel eenvoudig en goed uitvoerbaar zijn. Daar is de belastingrechter streng op. En een wetswijziging kost wel enkele jaren.'

VENRAY SUBSIDIEERT

Verschillende gemeenten hielden tijdens de studiedag presentaties over hun inspanningen om tuinen klimaatbestendiger te maken. In Venray is sinds 2008 subsidie beschikbaar om afkoppelen door particulieren te stimuleren. Honderden mensen maakten gebruik van de regeling. Inmiddels is hierdoor in totaal zo'n 78 duizend vierkante meter verhard oppervlak afgekoppeld. Venray stimuleert sinds 2009 ook het afkoppelen via een korting van 6 procent op het riooltarief. Dat de regelingen in Venray goed aanslaan, komt volgens de gemeente door maatwerk te bieden. Men voert keukentafelgesprekken met alle aanvragers. Daarnaast blijkt het principe 'eerst aanmelden, dan geld, daarna uitvoeren' goed te werken.

Goede voorlichting via een website met afkoppelinformatie, flyers en posters, doet de rest, aldus Erik Weijzen van de gemeente die er meer over vertelde.

EDE ONTZORGT

Ede wil in 2020 20 procent van het verhard oppervlak afgekoppeld hebben, zowel particuliere als openbare verharding. Ede kent hiervoor geen algemene afkoppelsubsidie, zoals in Venray. Particuliere woningen afkoppelen hier gebeurt aan de hand van gemeentelijke afkoppelprojecten, in combinatie met bijvoorbeeld wegrenovaties en verkeerskundige maatregelen. Particulieren kunnen vrijwillig meedoen. Ede ontzorgt de burgers door in overleg zelf de afkoppelmaatregelen bij particulieren uit te voeren en ook de kosten daarvoor te betalen (ongeveer 30 euro per afgekoppelde vierkante meter). In de praktijk gaat het vaak om aanleg van kleine bergbezinkputten (verticale infiltratie). Het beheer en eigendom hiervan komt wel bij de particulier te liggen. 55 procent van de benaderde particulieren doet mee, omdat ze er dankzij het 'ontzorgbeleid' amper omkijken naar hebben. Daarnaast maakt Ede mensen 'waterbewust' door goede communicatie en informatie (bijeenkomsten, informatiebrieven, keukentafelgesprekken, website).

GEDRAGSBEÏNVLOEDING

Het Behavioral Insight Team van het ministerie van I&M deed onderzoek naar gedragsbeïnvloeding van tuinbezitters. Jessanne Mastop van Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) vertelde er meer over tijdens de studiedag: 'Gemeenten neigen naar financiële prikkels, zoals subsidies om tuinbezitters te stimuleren allerlei maatregelen in hun tuin te nemen. Helaas weten we niet of dat altijd het gewenste resultaat heeft, of dat mogelijk andere prikkels effectiever zijn om tuinen te vergroenen. Er is meer aandacht nodig voor monitoring en evaluatie van pilotprojecten,' stelt Mastop.

Hoewel er al veel goede initiatieven plaatsvinden in diverse gemeenten, wordt volgens Mastop wel vaak (te) snel in oplossingen gedacht. 'Het is belangrijk om te weten waarom mensen nu wel of geen groene tuin hebben. Mensen die fysiek niet in staat zijn om een tuin te onderhouden, zal je bijvoorbeeld niet makkelijk kunnen stimuleren om een bloementuin aan te leggen. Een regenton zal voor een gezin in de bijstand moeilijk op te brengen zijn. En veel mensen hebben het idee dat een groene tuin in alle gevallen meer tijd kost dan een bestrachte tuin. Als de burens al een groene tuin hebben of in de

buurt veel groen is, stimuleert dat. Dit soort bekwaamheden, persoonlijke omstandigheden, motieven, normen en keuzeprocessen beïnvloeden allemaal of mensen geneigd zijn om hun tuin te vergroenen.' Gemeenten moeten zich bovendien bewust zijn van hun voorbeeldfunctie, stelt Mastop. 'Als ze zelf op pleinen tegels weghalen en in een wijk meer parkjes aanleggen, dan is dat ook een positieve prikkel.'

Een compleet verslag van de studiedag, met daarin ook voorbeelden van andere gemeenten, vindt u op stowa.nl. Ga naar Agenda, rechtsonderin vindt u het agenda-archief. Kijk bij juni 2017.

Het rapport over gedragsbeïnvloeding van tuinbezitters is te vinden via de link <http://bit.ly/2j240my>

ONTTEGELEN ALLEEN IS NIET VOLDOENDE...

Het onttregelen van een tuin alleen heeft weinig effect bij het opvangen van regenwater tijdens forse buien. Daarvoor moet een tuin volgens STOWA-coördinator Waterketen Bert Palsma ook tijdelijk water kunnen bergen. 'Je hebt een combinatie van bergings- en infiltratiemaatregelen nodig om het effect van flinke regenbuien te beperken. Het water in een onttregelde tuin moet namelijk ook even de tijd krijgen te infiltreren, anders loopt het uiteindelijk nog de straat op. Je kunt denken aan grintkoffers, infiltratiekratjes of holle ruimte onder een terras. Het is een optelsom: alle kleine beetjes helpen. Van regenton tot een groene tuin.'

In 2009 bracht STOWA samen met stichting RIONED in het project 'Regenwater in de tuin? Mooi wel!' allerlei tips en beleidsmaatregelen onder de aandacht. Deze handleiding wordt nu vernieuwd, in samenwerking met de tuinbranche, hoveniers en tuinontwerpers. De huidige publicatie is te vinden op stowa.nl | publicaties | 2009-02.
